

53.

**2010:
Új metropolisz születése
a Ruhr-vidéken**

2010 – Új metropolisz születése a Ruhr-vidéken

Új típusú metropoliszt akarnak létrehozni a Ruhr-vidék lakói, amely a kultúrán, a művészeteken, a tolerancián, a kreativitáson, illetve a sokszínűségen, azaz a modern Európa értékein alapszik. E téma adja az „Essen a Ruhr-vidékért” Európa Kulturális Fővárosa 2010 apropóját is: új világot teremteni a rozsdás, kormos iparvidéken. Ha ez nem lenne elég a példamutatásból, a megtisztelő címet – sajátos módon – nemcsak Essen városa, hanem, nagyszabású összefogás nyomán, az egész régió a magáénak tudhatja.

A kezdetek

A **Ruhr-vidék közös kulturális főváros-pályázatának ötlete** 2001-ben merült fel a régió kulturális ügyekkel foglalkozó képviselőinek konferenciáján. Mivel az Európai Unió szabályai szerint arra nincs lehetőség, hogy egy egész régió viselje a címet, ki kellett jelölni egy „zászlóshajó” várost, így került sor **Essen** kiválasztására.

Az országon belül olyan **erős ellenfelekkel** kellett versenyre kelnie, mint Köln, Münster, Bréma, Kassel, Potsdam és Regensburg. Miután az e célra kijelölt két magas rangú szakértőbizottság az összes várost meglátogatta és tanulmányozta terveiket, Németország jelöltje Essen, azaz a Ruhr-vidék és a lengyel–német határváros, Görlitz lett. **A végső forduló Brüsszelben zajlott**, ahol mindkét város prezentálta elképzeléseit, majd **2006-ban Essen került ki győztesen**, mint 2010 Európa Kulturális Fővárosa. Ehhez nagyban hozzájárult a meggyőző kampány: „Változás a kultúra mentén – Kultúra a változás mentén”, amely a lepusztult iparvidék újjászületési és öngyógyító képességéről győzte meg a szakértő közönséget. Ennek során felmutatták kulturális lehetőségeiket és multietnikai tapasztalataikat, mint a jövőben együtt élő Európa közös értékeit.

Ruhr-vidék – Az új metropolisz víziója

Európa klasszikus metropoliszainak van egy központjuk, egy magterületük. Habár New York régiójának 18 millió lakosa van, az emberek mindig csak Manhattanre gondolnak a város nevének hallatán. Londont a történelmi maggal, míg Párizst a Montmarte-tal azonosítják. Ezt az esseniek másként gondolják. 2010-et mint az „**Új típusú metropolisz**” évét kívánják bemutatni, **több kisebb centrummal**, 200 múzeummal, 120 színházzal, 19 főiskolával és egymillió focirajongóval.

A Ruhr-metropolisz az elindulás időszakában van. Mind a kultúra, mind a gazdaság területén alapvető folyamatok kezdődtek meg a Ruhr-vidéken – **monumentális struktúraváltás**, az előregedő városok alkotó célzatú körüljárása, a kultúra migrációból eredő változása, a városi lehetőségek igazodása az idők számának növekedéséhez. Ezekkel az elementáris kihívásokkal a Ruhr-metropolisz **modellként szolgálhat** Európa többi agglomerációjának is. A RUHR.2010 víziója szerint az 5,3 millió lakosú régió 53 városából olyan új típusú metropoliszt akarnak létrehozni, amelynek identitását már **nem a munka, hanem a kultúra formálja**.

Essen mint a turisták utazási célpontjának fejlesztése, a kreatív iparágak 2010 utáni meghonosítása, megtartása, vagy a hosszú távú gazdasági sikeresség, ezek mind a projekt fő céljai közé tartoznak, és láthatóan kedvező tendenciát követnek.

Finanszírozás, RUHR.2010 – Melyik is pontosan a kulturális főváros?

Természetesen a 2010-es év kulturális fővárosa Essen. Persze **nem egyedül**. Ugyanúgy Duisburg, Oberhausen, Dortmund, Bochum, Sprockhövel, Bottrop és a másik 46 város és község, amelyek a **Ruhr Régiósövetséghez** tartoznak, mind kulturális fővárosok. Együtt alkotják a **RUHR.2010**-et. Annak érdekében, hogy mind az **53 várost** egy kalap alá vegyék, a pályázás után megalapították a RUHR.2010. GmbH-t (Kft.), amely tervezi és szervezi a regionális projekteket, kezeli a kulturális főváros költségvetését és gondoskodik arról, hogy a program országos és nemzetközi szinten egyaránt ismertté váljon. Tehát **a büdzsét közösen adják össze** a régió városai, a német állam és az Európai Unió.

Programok

Az „Essen a Ruhr-vidékért” Európa Kulturális Fővárosa 2010 programjai **három fő téma** köré csoportosulnak: **Mítosz, Metropolisz és Európa**. Ezek **hat különböző programterületen** vonulnak végig: képzőművészet, színház, zene, nyelvek, kreatív iparágak és fesztiválok. Így végignézhetjük a régió változásának történetét, azaz hogy miként válik a szemünk láttára a valahai iparrendeteg kultúrmetropolisszá. A Ruhr-mítosztól indulva egy új városkomplexum ölt formát, amely a művészetten és a kultúrán keresztül mozgásba hozza Európát.

A Ruhr-mítosz

Mit jelent az, hogy „mi”? Ez a kulturális főváros projektjének központi kérdése. A **kulturális identitást** és az agglomeráció kulturális örökségét a Ruhr-mítosz, azaz a szén és az acél, a kemény munka és a szolidaritás, és természetesen a futball, illetve a különböző kultúrák és vallások együttélése formálja. E programcsomaggal a RUHR.2010 a történelem szemszögéből világítja meg a régiót, annak gyökereitől egészen a jövőkeresésig.

Fontosabb programok:

- **2010. február 2.–június 13.:** Das große Spiel – Archäologie und Politik zur Zeit des Kolonialismus (1860–1940) – A nagy játszma – Archeológia és politika a gyarmatosítás idején (1860–1940), Ruhr Museum, Essen, www.ruhrmuseum.de/de/sonderausstellungen/vorschau.jsp
- **2010. július 13–29.:** FIFA U-20 Női Világbajnokság, Bochum
- **2010–2011:** 400 Jahre Duisburger Synode – Vom Beginn der Neuzeit Kultur ist Erbe und Auftrag – a reformáció helyi története, Salvatorkirche, Duisburg
- **2010. május–július:** RuhrBiennale: Musik & Kultur der Synagoge – programok a Ruhr-vidék összes zsinagógájában

A metropolisz

Hogy akarunk élni? A program vezérfonala a **Ruhr-vidék új típusú metropolisszá válásának** víziója. Ahogy Európa is számos országból fonódik össze, úgy az itteni 53 város és 5,3 millió lakos is egy új egységet képez. A RUHR.2010 helyi, országos és nemzetközi dizájnereket, tervezőket, mérnököket és újszerűen gondolkodó művészeket kért fel. Képzőművészet és várostervezés, tájrendezés és építészet új kapcsolatokat hoznak majd létre. A művészi beavatkozások, átalakítások impulzust adnak majd a változásnak.

Fontosabb programok:

- **2010. késő ősszel:** Erweiterungsbau MKM Museum Küppersmühle für Moderne Kunst – A modern építészet extrém megoldásai, MKM Museum Küppersmühle für Moderne Kunst, Duisburg, www.museum-kueppersmuehle.de
- **2010. január 10.:** „Wir sind das Ruhrgebiet” – „Mi vagyunk a Ruhr-vidék”, kiállításmegnyitó, Ruhr Museum, UNESCO Welterbe Zollverein, Essen, www.ruhrmuseum.de
- **2010. május 15.–október 3.:** Unter freiem Himmel! Kunst und Kultur des Emscher Landschaftsparks – Szabad ég alatt! Művészet és kultúra az Emscher Nemzeti Parkban

Európa megmozgatása

Mit mutat a jövőnk? Az Európai Unió mélyen a Ruhr-vidéken gyökerezik. A régiót alapvetően a 150 éves migráció tapasztalatai formálták. A TWINS-szel, mint Európa történelmének legnagyobb várospartnerségi projektjével, és a MELEZ fesztivállal, a sokszínűség laboratóriumával, a RUHR.2010 az európai identitás két oldalát emeli ki: a **nemzetköziséget és az interkulturálisitást.**

Fontosabb programok:

- **2010. június 2.–június 6.:** X-Circus-Ruhr: Der Sturm (A vihar), Circus Travados, Kurpark Unna
- **2001. október:** MELEZ.Festival – a sokszínűség fesztiválja, www.melez.de

Képek/fotók

A **kiállítások** középpontjában, amelyekre külföldi művészeket is várnak, a Ruhr-vidék jelenlegi és újonnan keletkező képei állnak. A cél az, hogy a 20 múzeum és a 15 fotókiállítás, illetve projekt összekötéséből létrejött **„Mapping the Region”** (A régió feltérképezése) című kiállítássorozat által láthatóvá váljon a metropolisz.

Fontosabb programok:

- **2010. július 16.–szeptember 26.:** !Hacking the City – életreszóló élmény egy kiállítás keretein belül, Museum Folkwang, Essen
- **2010. szeptember 26.–2011. február 16.** Alles wieder anders – Fotografien des Strukturwandels – képek a szerkezeti változásokról, Ruhr Museum, Essen, www.museum-folkwang.de
- **2010. július 2.–október 10.:** A Star is Born. Fotografie und Rock seit Elvis Presley – a rock és a fotóművészet kapcsolata, Museum Folkwang, Essen, www.museum-folkwang.de
- **2010. október 2.–2011. január 30.** Bilder einer Metropole. Die Impressionisten in Paris – Egy metropolisz képei – Az impresszionisták Párizsban, Museum Folkwang, www.museum-folkwang.de
- **2010. május 9.–július 25.** Istanbul – Sammlung Huma Kabakçi. Türkische Kunst von 1950 bis 2010 – Huma Kabakci török festő gyűjteménye, Osthaus Museum Hagen, www.osthausmuseum.de

Színház

A fesztiválokkal, színházakkal, produkciós és képzőműhelyekkel együtt a szervezők művészeket és kurátorokat is meghívtak. Arra keresnek választ, miként tudja a tánc és a színház egy modern városközösségben megszüntetni a különböző körök, generációk, nyelvek és kultúrák közötti választóvonalakat.

Fontosabb programok:

- **2. Biennale Tanzausbildung/Tanzplan Deutschland** – Modelle der Rekonstruktion. Workshop, Panel und Performance. Studenten, Experten und Künstler im Austausch – nemzetközi táncműhely, www.tanzplan-deutschland.de
- **Odysee Europa** – Sechs Schauspiele und eine Irrfahrt durch die Zwischenwelt – hat színmű különböző helyszíneken, www.odyssee-europa.de
- **Theater der Welt 2010** – Világszínház 2010, www.theaterderwelt.de
- **2009. november 08.–október 31.** After the Fall – Europa nach 1989. Ein Theaterprojekt des Goethe-Instituts – A leomlás után – Európa 1989 után, Mülheim, www.after-the-fall.eu

Zene

Három széles körű zenei hálózat által aktivizálják a zenészeket és a Ruhr-metropolisz lakóit. A „**Minden gyereknek egy hangszer**” program a tartományon belül a legnagyobb kulturális **képzési kezdeményezésnek** számít. A !SING az emberiség legeredetibb hangszerét hozza el: a hangot. A „Henze-Projekt” keretében a nagy kortárs komponista, Hans Werner Henze munkásságába kapunk betekintést.

Fontosabb programok:

- Das Henze Projekt – Musik für eine Metropole – a volt emigráns zeneszerző megírta a metropolisz zenéjét, www.ruhr2010.de/henze-projekt
- !SING – Eine Metropole singt! – számos koncert régiószerte, www.ruhr2010.de/sing/
- **2010. június 4–5.:** !SING – DAY OF SONG – Bobby McFerrin és sokan mások a „dal napján”, www.ruhr2010.de/sing/programm/sing-day-of-song.html
- **2010. május 9.:** Polyphonie – Stimmen der kulturellen Vielfalt, Mercatorhalle Duisburg im CityPalais, www.polyphonie.eu

Nyelvek

A nyelv lehetővé teszi a tapasztalást, és maga is formálódik a tapasztalatokon keresztül. A Ruhr-metropoliszban **170 nemzetiség él, s több mint 100 nyelvet** beszélnek. A program az irodalom és az előadás minden formájára kiterjed: regények, mesék, mondások, krimik, költemények és versek.

Fontosabb programok:

- **2010. november 11–13.:** SLAM2010 – Europas größtes Poetry Slam Festival, Bochum
- **2010. szeptembertől október közepéig:** Ein MärchenErzählFestival – Das Märchen als Brücke für Menschen und Kulturen – mesemondófesztivál
- **2010. szeptember 18.–november 19.:** Mord am Hellweg – Tatort Ruhr – Europas größtes internationales Krimifestival – Európa legnagyobb nemzetközi krimifestiválja, www.mordamhellweg.de
- **2010. szeptember 10.:** LIT.AWARD RUHR – nemzetközi irodalmi díj, www.litaward.de

Kreatív iparágak ösztönzése

A RUHR.2010 **innovatív kultúrpolitikai stratégiát** követ, kifejezetten ezen a területen. A „2010lab” az első szakmákat és témákat átfogó online web-televíziós platform művészeknek és kreatívoknak. A támogatási stratégia az emberekre, a piacokra és a médiára egyaránt koncentrálna.

Fontosabb programok:

- **2010 első félévében:** European Creativity Project, www.whyyareyoucreative.com
- **2010. június 10–13.** Living Games Festival – Games sind so viel mehr... – ismerkedés modern játékokkal, Bochum
- **2010. augusztus:** ISEA2010 RUHR – 16. Internationales Symposium für elektronische Kunst – elektronikus művészeti fesztivál, www.isea2010ruhr.org
- **2010. november:** jazzwerkruhr & jazzplayseurope – Werkstatt, Netzwerk, Forum und Festival für die Jazzszene in der Metropole Ruhr – egyhetes dzsesszfesztivál, www.jazzwerkruhr.de

Fesztiválok

A Ruhr-vidék lakói igazán **tudnak mulatni**. Fesztiválok, mint az „Extraschicht”, a „Bochum Total” vagy a „Loveparade”, milliókat mozgatnak meg. A legnagyobb ünnepség 2010. július 18-án lesz, amikor az A40/B1-es úton Dortmundtól Duisburgig 60 kilométer hosszan összehozzák az egész metropolisz lakosságát, hogy megalkossák a **kultúrák, a nemzetek és a generációk asztalát**. Ez lehet az a pillanat, amikor a Ruhr-metropolisz az emberek feje után a szívükben is megszületik.

- **2010. január 8.:** Eröffnung RUHR.2010 Prolog – megnyitó ünnepség
- **2010. július 18.:** Still-Leben Ruhrschnellweg – Die Metropole feiert – hat órára megáll a forgalom a legzsúfoltabb német autópályán
- **2010. nyár:** Loveparade – a leghíresebb német könnyűzenei fesztivál, Duisburg, www.loveparade.com
- **2010. július 4–3.** Nacht der Jugendkultur – az ifjúsági kultúra éjszakája
- **2010. június 19.:** ExtraSchicht – Die Nacht der Industriekultur – Das Sommerfest der Kulturhauptstadt – a kulturális főváros nyári fesztiváljának nyitóestje több mint 40 helyszínen, www.extraschicht.de
- **2010. június 1–30.** Gourmetfestival Ruhr – Die neue Ruhrgebietsküche – gasztronómiai fesztivál, www.gourmetfestival-ruhr.de
- **2010. április–július:** scene: ungarn in nrw – Frenák Pál, Schilling Árpád, Zilahy Péter és még sokan mások a magyar kultúra képviselőiben

Bővebb információ:

A KultúrPont Iroda honlapján:

www.kulturpont.hu

Essen – Európa Kulturális Fővárosa honlap:

<http://www.essen-fuer-das-ruhrgebiet.ruhr2010.de/en>